

Muudatused 25.11.2025.a. üldkoosolekule

4.1. Vee-elusressursside väärindamine ja otseturustamine

Lk 49 tänane sõnastus

Taotlusvoorus eraldatakse toetust ühele taotlejale:

- Maksimaalne toetus 100 000 eurot

Ettepanek jätta piirang välja ja lubada vastavalt meetme määrusele § 30 lg 1 alusel.

Põhjendus: Investeeringute teostamine on läinud oluliselt kallimaks ning rahalised vahendid on vajalik kasutada mõistlikult.

4.2. Sadamate taristu parendamine ja pakutavate teenuste mitmekesistamine

Lk 52 tänane sõnastus

Taotlusvoorus eraldatakse toetust ühele taotlejale:

- Maksimaalne toetus 200 000 eurot

Ettepanek jätta piirang välja ja lubada vastavalt meetme määrusele § 30 lg 1 alusel.

Põhjendus: Investeeringute teostamine on läinud oluliselt kallimaks ning rahalised vahendid on vajalik kasutada mõistlikult.

4.3. Majandustegevuse mitmekesistamine

Lk 54 tänane sõnastus

Taotlusvoorus eraldatakse toetust ühele taotlejale:

- Maksimaalne toetus 100 000 eurot

Ettepanek jätta piirang välja ja lubada vastavalt meetme määrusele § 30 lg 1 alusel.

Põhjendus: Investeeringute teostamine on läinud oluliselt kallimaks ning rahalised vahendid on vajalik kasutada mõistlikult.

9. Rahastamiskava

Lisan siis kui see osutub vajalikuks ja teeme suure muudatuse. Siis vaja ka eesmärgid üle vaadata.

Tabel 15. Finantsvahendite jaotus tegevussuundade lõikes ja maksimaalne toetus taotlusvoorus ja aastate lõikes

Tegevussuund	TS % eelarvest	TS eelarve €
1. Vee-elusressursside väärindamine ja otseturustamine	35%	1 597 764,92
2. Sadamate taristu parendamine ja pakutavate teenuste mitmekesistamine	15%	684 756,39
3. Majandustegevuste mitmekesistamine	30%	1 369 512,79
4. Looduskeskkonna tingimuste parendamine	5%	228 252,13
5. Kalandus- ja merendustraditsioonide edendamine	10%	456 504,26
6. Kalurite teadmiste ja oskuste edendamine	5%	228 252,14
KOKKU	100%	4 565 042,63

Uus sõnastus mikromuudatuse korral vastavalt meetme määrusele kuni 10% ja mitte üle 15% TS vahel

Tabel 15. Finantsvahendite jaotus tegevussuundade lõikes ja maksimaalne toetus taotlusvoorus ja aastate lõikes

Tegevussuund	TS % eelarvest	TS eelarve €
1. Vee-elusressursside väärindamine ja otseturustamine	38,7%	1 768 954,03
2. Sadamate taristu parendamine ja pakutavate teenuste mitmekesistamine	12,6%	582 042,93
3. Majandustegevuste mitmekesistamine	25,4%	1 164 085,87
4. Looduskeskkonna tingimuste parendamine	5,7%	262 489,95
5. Kalandus- ja merendustraditsioonide edendamine	11,9%	524 979,89
6. Kalurite teadmiste ja oskuste edendamine	5,7%	262 489,96
KOKKU	100%	4 565 042,63

Uus sõnastus suure muudatuse korral, mis eeldab strateegia muutmist.

Tabel 15. Finantsvahendite jaotus tegevussuundade lõikes ja maksimaalne toetus taotlusvoorus ja aastate lõikes

Tegevussuund	TS % eelarvest	TS eelarve €
1. Vee-elusressursside väärindamine ja otseturustamine	38,8%	1 768 954,03
2. Sadamate taristu parendamine ja pakutavate teenuste mitmekesistamine	8,2%	374 333,83
3. Majandustegevuste mitmekesistamine	25,5%	1 164 085,87
4. Looduskeskkonna tingimuste parendamine	7,0%	322 252,13
5. Kalandus- ja merendustraditsioonide edendamine	13,3%	606 504,26
6. Kalurite teadmiste ja oskuste edendamine	7,2%	328 912,51
KOKKU	100%	4 565 042,63

Põhjendus:

1. Vee-elusressursside väärindamine ja otseturustamine

Eelarve suurendamine selles tegevussuunas on vajalik seetõttu, et just väärindamise ja otseturustamise valdkonnas on piirkonnal kõige suurem potentsiaal lisandväärtuse kasvatamiseks ja kalurite sissetulekute stabiilsuse parandamiseks. Liivi lahe kalanduse väljakutse ei ole üksnes püügivõimaluste piiratus, vaid ka asjaolu, et tooraine müük madala hinnaga vahendajatele ei taga kaluritele jätkusuutlikku tulubaasi. Suuremat majanduslikku efekti on võimalik saavutada sellega, et püütud kala väärindatakse kohapeal ning viiakse tarbijani võimalikult lühikese tarneaehela kaudu.

Otseturustamine ja väärindamine aitavad:

- tõsta kohalikku kala eest makstavat hinda
- tugevdada kalurite läbirääkimispositsiooni turul
- suurendada piirkondlikku toidujulgeolekut
- kujundada Liivi lahe kala tuntud piirkondliku kvaliteedimärgina
- hoida tulu kogukonnas, mitte viia seda vahendusahelasse

Lisaks loovad väärindamise oskused ja väikesed töötlemislahendused paindlikkust olukorras, kus püügimaht ja kalaliigid võivad aastate jooksul muutuda. See vähendab kalurite haavatavust ning aitab säilitada elujõulist rannakalandust.

Seega on investeeringute suurendamine selles tegevussuunas majanduslikult ja sotsiaalselt põhjendatud, kuna see toetab:

- suurema lisandväärtuse loomist kohapeal
- kalurite sõltumatust hulgiturust
- kalandusperioodi tulude stabiilsust
- kogukonna heaolu ja kalanduskultuuri säilimist

2. Sadamate taristu parendamise vähendamine

Sadamate taristu arendamise mahu vähendamist põhjendab piirkonnas viimastel aastatel püügivõimaluste kõikumisega seotud muudatused, mis tähendab, et ulatuslikku taristu laiendamist ei ole majanduslikult otstarbekas teostada.

Lisaks on strateegia koostamise järgselt selgunud, et Japsi ja Vana-Sauga sadam ei soovi kavandatud investeeringuid ellu viia, kuna võetud hinnakalkulatsioonid osutusid oluliselt kallimaks kui strateegia koostamise ajal eeldati. Seetõttu ei ole nende sadamate puhul arendustegevuste jätkamine majanduslikult põhjendatud.

Ressursid suunatakse pigem olemasoleva taristu hooldusesse ja korrashoidu, mitte suuremahulistesse rajatiste rekonstrueerimistesse. See vähendab halduskulusid ja tagab sadamate kasutamise.

3. Majandustegevuse mitmekesistamise vähendamine

Varasem mitmekesistamise eesmärk oli aidata leevendada kalavarude vähenemisest tulenevat ebakindlust. Praeguseks on selgunud, et kõik kalandusettevõtjad ei suuda oma äritegevust edukalt kõrvalharudesse laiendada (nt turism, toitlustus, tooteväärtustamine), kuna see nõuab märkimisväärt omakapitali. Strateegias vähendatakse survefookust kohustuslikule mitmekesistamisele ning tunnustatakse, et kalurite põhitegevus jääb püügile ja esmatöötlusele. Toetus jääb suunatuks eelkõige nendele, kellel on realistlikud ja kasvupotentsiaaliga arendusideed. See aitab vältida toetuste killustumist ja tagab, et ellu viiakse ainult turupõhiselt elujõulised projektid.

4. Looduskeskkonna tingimuste parendamine

Eelarve suurendamine on vajalik, kuna Liivi lahe ja Pärnu lahe kalavarude seisundit mõjutavad üha tugevamalt ökoloogilised tegurid, eeskätt hallhülge ja kormorani populatsioonide kasv ning nende surve püügikaladele ja püügivahenditele. Kiskluse suurenemine on kaasa toonud olulise mõjuga saagikuse languse, täiendavad kulud püügivahendite parandamisele ning teatud aladel püügitegevuse ajutise või püsiva vähenemise. See tähendab, et kalanduse jätkusuutlikkus ei sõltu üksnes püügikorraldusest, vaid otseselt ka elupaikade ja ökoloogiliste protsesside tasakaalust.

Suurendatud eelarve võimaldab rakendada praktilisi ja teaduspõhiseid meetmeid, mis parandavad kalade sigimis- ja kasvutingimusi. Üheks oluliseks suunaks on kunstkoelmute paigaldamine Pärnu lahte, mis toetab eriti koha kudemisedu. Kunstkoelmutega on võimalik tõsta järelkasvu edukust isegi olukorras, kus looduslikud kudealad on vähenenud või kahjustunud. Tegemist on pika mõjuahela ja kõrge tasuvuspotsiaaliga sekkumisega, mis tugevdab kalavarude taastumisvõimet.

Tegevussuuna eelarve suurendamine võimaldab seega:

- leevendada hülgete ja kormoranide kiskluse majanduslikku mõju kaluritele
- parandada kalavarude looduslikku taastumisvõimet ja kudealade kvaliteeti
- rakendada teaduspõhiseid meetmeid (nt kunstkoelmud) seal, kus looduslik taastumine üksi ei ole piisav
- tagada kalanduse kestlikkus ja püügivõimaluste säilimine ka pikemas vaates

Kokkuvõttes toetab suurem investeering looduskeskkonna tingimuste parendamisse rannakalanduse elujõulisust, ressursside taastumist ja kogukonna majanduslikku stabiilsust oluliselt tugevamalt kui lühiajalised kompensatsioonimeetmed.

5. Kalandus- ja merendustraditsioonide edendamine

Eelarve suurendamine on vajalik, kuna kalandus ei ole Liivi lahe piirkonnas pelgalt majandustegevus, vaid piirkondliku identiteedi ja kogukonna sidususe keskne osa. Kalapüük, merel liikumise oskused, paadiehitus, võrgu kudumine ning pärimuslikud teadmised sh investeeringud ajaloopärandisse, see on teadmine, mida ei saa taastada, kui see kord katkeb. Praegune põlvkondade vahetumise kiirus, kalurite vananemine ning noorte vähenemine jõudmine rannakalandusse loovad olukorra, kus traditsioonide ja oskuste kadumise risk on reaalselt olemas. Selleks, et oskused ja side merega ei katkeks, on vaja teadlikku ja järjepidevat kultuuri- ja hariduslikku tööd.

Eelarve suurendamine võimaldab:

- tugevdada teadmiste ülekannet kalurite, noorte ja kogukonna vahel (nt meistritlt õpipoisile lähenemine)
- toetada merekultuuri- ja kalandusüritusi, mis hoiavad kogukonna sidusust ja tõstavad kohaliku kala väärtust
- koguda, talletada ja populariseerida rannakalanduse pärandit (sealhulgas audiovisuaalsed lood, kogemuslood)
- kujundada avalikku arusaama kalandusest kui jätkusuutlikust ja vajalikust elualast, mitte hääbuvast sektorist
- kujundada avalik arusaam rannakalandusest kui tänapäevasest ja jätkusuutlikust elatusvaldkonnast

Merendus- ja kalandustraditsioonide hoidmine toetab kogukonna majanduslikku ja vaimset vastupanuvõimet. Kui identiteet ja kultuuriline järjepidevus on tugevad, on piirkonnal lihtsam nii noori juurde tuua kui kohaneda muutuva looduskeskkonna ja turutingimustega.

6. Kalurite teadmiste ja oskuste edendamine

Eelarve suurendamine on vajalik, sest Liivi ja Pärnu lahe kalanduskeskkond muutub kiiresti: kalavarud kõiguvad, püügipiirangud täienevad, hülge- ja kormoranisurve mõjutab saagikust ning turutingimused nõuavad üha rohkem teadmisi ja oskusi. Kalurite sissetuleku ja püügivõimaluste stabiilsus sõltub üha vähem üksnes püügikogemusest ja üha enam oskusest kohaneda, leida erinevaid võimalusi nt oma toorme väärimiseks, uute tegevustega alustamiseks, kogemused uute praktikate rakendamisel jm.

Eelarve suurendamine võimaldab:

- korraldada koolitusi, toetada kogemusvahetust teiste piirkondade ja riikide sadamate ning kutseliste kalurite vahel
- saada teadmisi kalade käitlemise, kvaliteedisertifikaatide, tooteväärtustamise ja otseturustamise kohta

See tegevussuund toetab otseselt rannakalanduse pikaajalist elujõulisust, sest:

- mida tugevam on kalurite teadmistepagas, seda paremini nad suudavad toime tulla muutuvate tingimustega
- kõrgema oskustasemega kalurid suudavad luua rohkem lisandväärtust kohapeal, mitte loovutada seda vahendajatele
- teadmiste edasikandmine põlvkondade vahel suurendab järelkasvu tõenäosust

Investeeringud inimkapitali on rannakalanduse kestlikkuse, kohanemisvõime ja piirkondliku majandusliku stabiilsuse keskne tingimus.